

Віленчук О. М.

*доктор економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Поліського національного університету*

Vilenchuk Oleksandr

*Doctor of Economic Sciences,
Associate Professor, Department of Finance and Credit
Polissya National University*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АДАПТАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНИЙ СТРАХОВИЙ ПРОСТІР

Анотація. В статті обґрунтована роль та необхідність активізації страхових відносин у суспільстві на національному та міжнародному рівнях. Визначено можливості та потенційні переваги від інтеграційних процесів між національними страховими ринками різних країн світу. Здійснено аналіз динаміки змін акумульованих страхових премій (за класами «Life – insurance» та «Non – life insurance») серед ТОП – 20 найбільш розвинутих країн світу, а також відображенні ключові індикатори розвитку страхового ринку України за 2016–2020 рр. Сфокусовано увагу на найнебезпечніших глобальних ризиках які загрожують соціуму у 2022 р. Конкретизовано законодавчі новації Закону України «Про страхування», які сприятимуть адаптації національного страхового ринку до загальноєвропейського та світового страхового простору. Сформульовано авторські пропозиції щодо формування сучасної моделі страхових відносин у суспільстві, базуючись на міжнародному досвіді. Зокрема, внесено пропозиції, пов'язані з використанням державно-приватного партнерства, а також підвищення соціальної відповідальності стейкхолдерів страхового ринку.

Ключові слова: глобалізація, інтеграція, ризики, страхування, страховий ринок, учасники страхового процесу.

Вступ та постановка проблеми. Глобальний страховий простір варто розглядати як багатофункціональне та інтегроване фінансово-економічне середовище в якому здійснюється замкнутий розподіл ризиків й відповідальності між стейкхолдерами ринку, використовуючи механізм страхування й перестраховування. Об'єктивні реалії сьогодення вимагають використання дієвих фінансових інструментів, спроможних надавати ефективний захист корпоративним та індивідуальним інтересам зацікавлених осіб. Багаторічний досвід індустріально розвинутих країн світу (США, Великобританії, Канади, Китаю, Південної Кореї, Японії, країн ЄС) засвідчує, що складовим інфраструктурним елементом функціонування національних економік виступає страхування.

Безперечно, для України процес адаптації у глобальну систему страхового захисту є актуальним. Така позиція ґрунтується на наступних аргументах. По-перше, розширення економічних зв'язків між країнами, спонукає національний бізнес до укладання та переукладання договорів з різних видів страхування. По-друге, розгалужена система страхування в країні сприяє залученню внутрішніх та зовнішніх інвестицій в різні сектори національної економіки. По-третє, інноваційні підходи в страхуванні, що застосовуються у багатьох країнах світу (позиціонування страхових послуг, диверсифікація каналів збуту, використання IT-технологій тощо) становлять значний інтерес та потенційні можливості розвитку для національних страхових компаній. По-четверте, процес адаптації страхових компаній до міжнародного фінансового середовища зумовлює підвищувати їх власну конкурентоспроможність, а відтак якість та сервіс страхового обслуговування. По-п'яте, інтеграційні процеси у глобальному середовищі сприяють не лише страхуванню, а й перестраховуванню, що підвищує надійність функціонування страхової системи в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ризикогенність суспільного буття формує запит на наукові публікації стосовно нейтралізації потенційних загроз природного

та антропогенного характеру. Вагомий вклад у формування теорії та методології страхування внесли такі вчені, як: В. Базилевич, В. Борисова, Н. Внукова, О. Вовчак, О. Залетов, О. Журавка, М. Клапків, М. Мних, Л. Нечипорук, В. Плиса, В. Фурман, Я. Шумелда. Зокрема В. Плиса наголошує, що глобалізація страхових відносин є процесом стирання законодавчих та економічних бар'єрів між національними страховими ринками, що відбувають під впливом змін у світовій економіці й має на меті формування глобального страхового простору [5].

Л. Нечипорук стверджує, що «На сучасному етапі формування глобальної економіки відбувається створення глобального страхового ринку, сутність якого визначається щільним переплетінням усієї сукупності фінансових відносин за допомогою яких національні ринки впливають один на одного і на світовий ринок в цілому» [4, с. 90]. Поділяємо точку зору С. Буніна про те, що «страхові компанії розвинених країн являють собою глобальні фінансові інститути, що об'єднують під одним дахом цілий ряд фінансових послуг від страхування і банківської діяльності до консалтингу, і що володіють різноманітними активами в багатьох країнах [1, с. 40–41]. Відтак, огляд літературних джерел свідчить, що глобалізація страхового простору це закономірний процес пошуку оптимальних форм та методів координації страхових відносин у суспільстві. Зазначені питання є актуальними для подальшого розвитку страхового ринку в Україні. Це зумовило необхідність здійснення подальшого дослідження.

Метою даної статті є теоретико-методологічне обґрунтування перспектив адаптації та інтеграції України у глобальний страховий простір.

Результати дослідження. Функціонування глобального страхового ринку сприяє формуванню значних фінансових ресурсів у відповідних фондах (резервах) та їх використання на подолання наслідків непередбачених подій природного та антропогенного характеру. Механізм страхування дозволяє генерувати масштабні довгостро-

кові інвестиційні ресурси, завдяки реалізації пенсійних програм та програм зі страхування життя. Міжнародний страховий бізнес забезпечує робочими місцями мільйони громадян по всьому світу, стимулює впровадження інновацій, посилює стійкість національних економік, виступає гарантом пом'якшення ймовірних наслідків глобальних та регіональних ризиків. Страхування у багатьох країнах світу розглядається як важливий фактор соціально-економічного розвитку, зростання рівня життя громадян, розв'язання нагальних проблем на мікро та макро рівнях.

Для глобалізації страхового ринку властиві наступні процеси: «прискорення концентрації страхового капіталу, а також активний процес покупки акцій і злиття страхових компаній різних країн; інтернаціоналізація та географічний перерозподіл ризиків по каналах міжнародного перестрахування, інтернаціоналізація фінансових операцій страховиків» [8]. Безумовно процеси глобалізації мають позитивний вплив на функціонування міжнародного страхового ринку. Зокрема для страховальників це доступ щодо отримання тієї чи іншої страхової послуги в різних краях світу, доступ до інноваційних інформаційних технологій з метою вибору оптимального варіанту страхового захисту, глобалізація посилює конкуренцію між страховиками, що зобов'язує їх до підвищення якості та сервісу страхового обслуговування. Для страхових компаній – це передусім можливість для розширення страхового покриття, генерування додаткових доходів та збільшення мікстості національних ринків страхування та перестрахування.

Натомість глобалізаційні процеси, пов'язані з ймовірністю генерування певних фінансових ризиків. Природа їх виникнення зумовлена падінням попиту на страхові послуги, зниженням платоспроможності страховиків, раптовим настанням страхових подій, які спричиняють

катастрофічні наслідки з масштабними матеріальними збитками. Управління такими ризиками зазвичай здійснюється координації з різними державними та недержавними інституціями з метою локалізації настання небажаних подій.

Сучасні тренди розвитку світового ринку страхування засвідчують про позитивну динаміку змін. Перманентність різноманітних криз зумовлених проявами соціально-економічного, санітарно-епідеміологічного (COVID-19) та ін. ризиків, свідчить про сталий попит міжнародного товариства на страхові послуги. Одним з ключових індикаторів стану розвитку страхового ринку виступає загальний обсяг зібраних страхових премій за визначений період часу (табл. 1).

За 2016–2020 рр. сума акумульованих премій страховими компаніями у глобальному вимірі зросли на 133,69% та склали у 2020 р. 6284360 млн. \$. Таке збільшення надходжень відбулося завдяки розширенню асортименту страхових послуг, використанню сучасних комунікаційних технологій у взаємодії між стейкхолдерами страхового процесу, диверсифікації організаційно-правових форм діяльності страхових компаній.

У 2020 р. на 20 країн світу припадало понад 90% загальносвітового обсягу страхових премій. Найбільша частка страхового ринку належить США (40,3%), Китаю (10,4%), Японії (6,6%), Великобританії (5,4%) Франції (4,1%). Панівну роль за показниками приросту страхових премій утримує Китай, що пов'язано з досить високим темпам економічного зростання даної країни. Крім цього необхідно відзначити динамічний розвиток страхових ринків Австралії, Сінгапура, Гонконгу, Тайвань. Показники розвитку акумульованих страхових премій у розрізі «Life – insurance» та «Non – life insurance» у розрізі різних країн світу представлено у табл. 2.

Таблиця 1

Динаміка змін акумульованих страхових премій у розрізі різних країн світу за 2016–2020 рр.

№ п/п	Країни	Загальний обсяг зібраних страхових премій, (млн. дол. США)					2020 р. до 2016 р., у %	Частка світового ринку у % (2020 р.)
		2016	2017	2018	2019	2020		
1	США	1349981	1399222	1469375	2485326	2530570	187,45	40,3
2	Китай	466131	541446	574877	617399	655874	140,71	10,4
3	Японія	451433	424454	440648	427580	414805	91,89	6,6
4	Великобританія	290855	319992	336510	364352	338321	116,32	5,4
5	Німеччина	214793	227174	241485	249207	258566	120,38	4,1
6	Франція	237417	244362	257963	260457	231347	97,44	3,7
7	Південна Корея	176909	181238	179024	179018	193709	109,50	3,1
8	Італія	159626	159271	170273	167881	161973	101,47	2,6
9	Канада	113329	121181	127903	134839	143468	126,59	2,3
10	Тайвань	101448	117495	121908	117823	113304	111,69	1,8
11	Індія	81897	94998	99838	107893	107993	131,86	1,7
12	Нідерланди	77670	79869	84348	84179	87529	112,69	1,4
13	Гонконг	56826	61220	65912	70696	73131	128,69	1,2
14	Іспанія	69611	70486	74062	70982	66323	95,28	1,1
15	Австралія	18818	19317	20392	68688	62840	333,94	1,0
16	Швейцарія	58612	58173	59384	58868	62669	106,92	1,0
17	Ірландія	59295	64812	73162	58645	58089	97,97	0,9
18	Бразилія	72754	83351	72840	73388	57623	79,20	0,9
19	Бельгія	32929	33716	37253	41372	41236	125,23	0,7
20	Швеція	33633	36621	37092	38026	40939	121,72	0,7
	Інші країни	578874	619109	648976	607741	586735	101,36	9,1
	Разом	4702841	4957507	5193225	6284360	6287044	133,69	100

Джерело: [9–11]

Показники розподілу акумульованих страхових премій у розрізі «Life – insurance» та «Non – life insurance» серед різних країн світу за 2020 р.

№ п/п	Країни	Класи страхування			
		«Life – insurance»		«Non – life insurance»	
		Страхові премії, (млн. дол. США)	Частка страхового ринку, %	Страхові премії, (млн. дол. США)	Частка страхового ринку, %
1	США	632687	25,0	1897883	75,0
2	Канада	58234	40,6	85234	59,4
3	Бразилія	32138	55,8	25486	44,2
4	Великобританія	238890	70,6	99430	29,4
5	Франція	136611	59,1	94736	40,9
6	Італія	118612	73,2	43361	26,8
7	Німеччина	106571	41,2	151995	58,8
8	Австрія	6163	29,9	14434	70,1
9	Чехія	2211	30,6	5004	69,4
10	Ірландія	50654	87,2	7435	12,8
11	Швейцарія	31810	50,8	30859	49,2
12	Швеція	31113	76,0	9826	24,0
13	Данія	27693	72,8	10352	27,2
14	Іспанія	24926	37,6	41396	62,4
15	Люксембург	24122	64,4	13315	35,6
16	Фінляндія	23883	82,2	4970	17,2
17	Японія	294497	71,0	120308	29,0
18	Китай	347545	53,0	308330	47,0
19	Гонконг	67408	92,2	5723	7,8
20	Сінгапур	25827	73,7	9234	26,3

Джерело: [9–11]

З 20 найрозвинутіших страхових ринків світу у 14 країнах страхування життя за обсягами акумульованих страхових премій переважають загальні види страхування. Це свідчить, що страхування розглядається як інструмент довгострокового інвестування та захисту фінансових інтересів у майбутньому.

Водночас зазначені інвестиції виступають потужним джерелом капіталізації для багатьох економік світу. Страхування життя для високо розвинутих країн є стратегічним сектором економіки, сприяє соціально-економічній стабільності у суспільстві, стимулює розвиток фінансового сектору [3, с. 6]. Завдяки пошуку балансу між «Life – insurance» та «Non – life insurance» формується безпекове середовище для ведення бізнесу та захисту індивідуальних й корпоративних інтересів громадян.

Дослідження динаміки змін функціонування ринку страхових послуг в Україні щодо загально світових тенденцій, дає підстави констатувати про наступне (табл. 3). За 2016–2020 рр. спостерігалось загальне скорочення кількості страхових компаній на ринку (на 100 од.) у сегментах страхування життя та загальних видах страхування. Це пов'язано передусім з реорганізацією діяльності компаній, спрямованої на пошук варіантів оптимізації й концентрації капіталу та підвищення рівня їх платоспроможності, що передбачено чинним законодавством України.

Водночас варто наголосити, що за досліджуваній період на фоні загального скорочення кількості діючих страхових компаній обсяг їх сформованих резервів збільшилися на 163%. Це свідчить про спроможність страховиків виконувати взяті зобов'язання за укладеними договорами страхування. Крім цього відбулося незначне збільшення активів на 115,8%, що створило сприятливі умови для підвищення ефективності їх інвестиційної

діяльності, а також удосконалення системи управління бізнес-процесами в страхових компаніях.

До позитивних аспектів функціонування ринку страхових послуг варто також віднести зростання сум акумульованих валових премій за досліджуваній період на 128,4% та валових виплат 168,03%. Проте необхідно зауважити, що темпи зростання виплат страхових сум та страхових відшкодувань перевищують надходження страхових платежів. Така ситуація найбільш характерна для 2020 р., оскільки у порівнянні з 2019 р. премії зменшилися на 7816,3 млн грн (14,7%), а страхові виплати навпаки зросли на 514 млн грн (в межах 5%). Перевищення виплат над преміями зафіксовано в сегменті майнових видів страхування, зокрема, страхування аграрних ризиків (8,8 раза), страхування водного транспорту (2,8 раза), а також страхування від вогневих стихійних явищ (2,4 раза).

Виявлені тенденції є досить небезпечними з огляду на гарантування надійності функціонування окремих страхових компаній так і страхової системи в цілому. Таке твердження є обґрунтованим, оскільки в глобальному вимірі очікується подальше нарощування загрозливих подій природного та антропогенного характеру. За оцінкою міжнародних експертів ризику катастроф у 2020 р. досягли 1,4 трлн \$ США [2].

За оцінкою міжнародних експертів у 2022 р. визначено ТОП – 10 глобальних ризиків для розвитку бізнесу, саме: 1) кіберінциденти, 2) переривання бізнесу; 3) природні катастрофи; 4) спалах пандемії; 5) зміни у законодавстві та ESG; 6) зміна клімату; 7) пожежі та вибухи; 8) розвиток ринку; 9) брак кваліфікованої сили; 10) макроекономічний розвиток [12]. Протидія зазначеним ризикам з використанням інструментів страхування й перестраховування потребує системної взаємодії ключових стейкхолдерів страхової галузі в Україні.

Тенденції розвитку ринку страхових послуг в Україні за 2016–2020 рр.

Показники	Роки					2020 р. до 2010 р., у %
	2016	2017	2018	2019	2020	
Кількість СК, у т. ч.:	310	294	281	233	210	67,74
СК «Life – insurance»	39	33	30	23	20	51,28
СК «Non – life insurance»	271	261	251	210	190	70,11
Валові страхові премії, млн. грн, у т. ч.:	35170,3	43431,8	49367,5	53001,2	45184,9	128,47
«Life – insurance»	2756,1	2913,7	3906,1	4624,0	4834,8	175,42
«Non – life insurance»	32414,2	40518,1	45461,4	676,1	40350,1	124,48
Валові страхові виплати, млн. грн, у т. ч.:	8839,5	10536,8	12836,4	14338,3	14852,7	168,03
«Life – insurance»	418,3	556,3	704,9	575,9	638,7	152,69
«Non – life insurance»	8421,1	9980,5	12131,5	13762,4	14214,0	168,31
Рівень валових виплат, %	25,1	24,3	26,1	27,1	32,9	–
Обсяг сформованих страхових резервів, млн. грн, у т. ч.:	20936,7	22864,4	26975,6	29558,8	34192,1	163,31
«Life – insurance»	7828,2	8389,6	9335,1	10273,7	12377,5	158,11
«Non – life insurance»	13108,5	14474,8	17640,5	19285,1	21814,6	166,42
Активи за балансом страховиків, млн. грн	56075,6	57381,0	63493,3	63866,8	64925,2	115,78

Джерело: [7]

Для реалізації окресленого завдання у 2021 р. була прийнята нова редакція Закону України «Про страхування» [6]. Сутність законодавчих нововведень у забезпеченні:

– прозорості – Закон зобов'язує страховиків мати прозору структуру власності, тобто розкривати інформацію про всіх власників, мати бездоганну ділову репутацію, а також підтримувати належний фінансовий та майновий стан;

– капіталізації – згідно до ст. 37 Страховик зобов'язаний на постійній основі мати сформований регулятивний капітал (який складається з трьох рівнів), достатній для підтримання платоспроможності. Крім цього ст. 46 передбачена можливість здійснення капіталізації (збільшення статутного капіталу) за спрощеною процедурою;

– стійкості – розділом V Закону передбачено формування системи управління Страховика, яка регламентована окремими статтями Закону, зокрема ст. 29 визначає умови утворення компанії комплексної та адекватної системи управління ризиками, ст. 31 – реалізацію актуарної функції; ст. 32 – проведення внутрішнього аудиту, ст. 33 – використання аутсорсингових послуг в діяльності страхової компанії, ст. 53 – умови передачі страхового портфеля тощо.

Окреслені законодавчі інновації Закону України «Про страхування» в цілому відповідають основним вимогам законодавства Європейського Союзу, які Україна зобов'язана виконувати згідно з Угодою про асоціацію з ЄС, а також базові принципи Міжнародної асоціації органів страхового нагляду (IAIS). Безумовно у післявоєнний, відновлювальний період професійна діяльність страхових компаній в Україні, яка інтегрована в загальноєвропейський страховий простір набуватиме особливого значення. Це зумовлено наступними чинниками.

По-перше, відновлювальні процеси національної економіки потребуватимуть значних інвестицій, в першу чергу іноземних, що зумовлює необхідність формування надійної системи страхового захисту інвестиційних проєктів різних за масштабами та термінами реалізації. По-друге, інтеграційні процеси на страховому ринку значно розширюють можливості потенційних страхувальників щодо вибору необхідних страхових послуг. По-третє, сучасні цифрові технології в страхуванні (автоматизованій андеррайтинг, ІОТ – технологія, страхова телематика, технологія Big Data, блокчейн) дозволяють в дис-

танційному режимі ідентифікувати, оцінювати ризики, приймати їх на страхування та здійснювати відповідні виплати у разі настання страхових подій. По-четверте, використання інструментів страхування та перестрахування на міжнародному страховому ринку дозволяє здійснювати багаторівневий (первинний, вторинний та ін.) розподіл та перерозподіл ризиків й відповідальності між зацікавленими стейкхолдерами страхового процесу, тим самим посилюючи надійність функціонування страхової системи в цілому.

Подальші кроки щодо інтеграційних процесів національного страхового ринку у глобальний страховий простір мають носити системний та послідовний характер. Суттєвого посилення потребує процес забезпечення інституціонального супроводу страхових відносин у суспільстві. Йдеться про зростання спроможності страхових компаній позиціювати та реалізовувати високоякісні послуги адекватні ризикам, які несуть реальні та потенційні загрози для сучасного соціуму. Водночас для страхувальників постає необхідність у здійсненні вибору (виходячи з асортименту страхових послуг, наявності альтернатив протидії ризикам, фінансових можливостей тощо) оптимального варіанту страхового захисту з позиції вартості послуги та обсягів страхового покриття.

Вагомим драйвером подальшого розвитку страхування в Україні у контексті європейської інтеграції є використання моделі державно-приватного партнерства. Вважаємо, що дану модель насамперед варто застосовувати при страхуванні ризиків, пов'язаних реалізацією масштабних інвестиційних проєктів, страхуванні екологічних ризиків, а також страхування сільськогосподарських ризиків. Соціально-економічним ефектом такої співпраці слід вважати формування безпечного середовища для введення бізнесу шляхом залучення додаткових фінансових ресурсів до технічних резервів страховиків та здійснення відповідних виплат у разі настання страхових подій.

Формування цивілізаційного, проєвропейського страхового ринку передбачає підвищення соціальної відповідальності його учасників. Очікуваними результатами від дотримання сучасних вимог введення страхового бізнесу слід вважати: а) довіру, як фундаментального чинника для подальшої взаємодії стейкхолдерів страхового процесу; б) зростання страхової культури (освіта, інформаційна

обізнаність, використання сучасних комунікацій) при купівлі-продажу страхових послуг; в) неухильне виконання взаємних фінансових зобов'язань, передбачених договорами страхування; г) уникнення шахрайства на страховому ринку. Відтак поступове зростання соціальної відповідальності суб'єктів ринку, сприятиме відтворенню нової якості фінансово-економічних відносин та суттєвому розширенню страхового покриття з різних класів страхування.

Висновки. Глобалізація страхового простору це еволюційний процес пов'язаний з пошуком адекватної протидії сучасним викликам та загрозам, що постали перед суспільством. Для України розвиток національної економіки потребує формування сучасної моделі розвитку. Адже завдяки функціонуванню надійної системи страхового захисту, ризики розподіляються у просторі та часі,

тим самим спрощується механізм введення бізнесу, підвищується інвестиційна та ділова активність суб'єктів підприємницької діяльності.

Проведенні дослідження свідчать, що національний страховий ринок має потенційні можливості розвитку в контексті інтеграції у загальноєвропейський та світовий страховий простір. Активізація даного процесу можлива за умов правового та інституціонального забезпечення, диверсифікації форм страхування, в тому числі, використання державно приватного партнерства, а також посилення соціальної відповідальності стейкхолдерів страхового процесу. Практична реалізація окреслених заходів сприятиме функціонуванню страхового ринку на якісно новому рівень розвитку щодо захисту майнових інтересів учасників бізнес середовища, а також забезпечення життя, здоров'я та працездатності громадян.

Список використаних джерел:

1. Бунін С. В. Розвиток світового ринку страхових послуг в умовах глобальної конкуренції : дис. ... канд. ек. наук : 08.00.02. Харків, 2019. 228 с
2. Глобальний індекс страхування до ризиків катастроф і здоров'я. *Insurance TOP*. 2021. № 4(80). URL: <https://forinsurer.com/files/file00712.pdf> (дата звернення: 05.04.2022).
3. Журавка Ф. О., Журавка О. С. Небаба Н. О. Проблемні аспекти сталого розвитку вітчизняного ринку страхування життя в умовах глобалізації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 5. С. 5–8. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.5.5
4. Нечипорук Л. В. Убезпечення страхового ринку як вимога фінансової глобалізації. *Вектори розвитку фінансового потенціалу суб'єктів господарювання*. Харків, 2014. С. 90–103.
5. Плиса В. Й. Проблеми інтеграції страхового ринку України у світовий страховий простір : веб-сайт. URL: <https://forinsurer.com/public/02/12/01/135> (дата звернення: 28.03.2022).
6. Про страхування : Закон України від 18 листопада 2021 р. № 1909-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 07.04.2022).
7. Статистика страхового ринку України. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення: 05.04.2022).
8. Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації : монографія / С. М. Козьменко, Т. А. Васильєва та ін. ; за ред. О. В. Козьменко. Суми : Університетська книга, 388 с.
9. SIGMA World insurance: the recovery gains pace 2021. № 3. Swiss Re. URL: <https://www.swissre.com/dam/jcr:ca792993-80ce-49d7-9e4f-7e298e399815/swiss-re-institute-sigma-3-2021-en.pdf>
10. SIGMA World insurance: the great pivot east continues 2019. № 3. Swiss Re. URL: https://www.swissre.com/dam/jcr:b8010432-3697-4a97-ad8b-6cb6c0aace33/sigma3_2019_en.pdf
11. SIGMA World insurance in 2017: solid, but mature life markets weigh on growth 2018. № 3. Swiss Re. URL: https://www.swissre.com/dam/jcr:a160725c-d746-4140-961b-ea0d206e9574/sigma3_2018_en.pdf
12. ТОП–10 глобальних ризиків для бізнесу у 2022 році. Барометр ризиків Allianz. *Insurance TOP*. 2021. № 84(84). URL: <https://forinsurer.com/files/file00718.pdf> (дата звернення: 28.03.2022).

References:

1. Bunin S. V. (2019) *Rozvytok svitovoho rynku strakhovykh posluh v umovakh hlobalnoi konkurentsii* [Development of the world market of insurance services in the conditions of global competition] (PhD Thesis), Kharkiv.
2. Hlobalnyi indeks strakhuvannia do ryzykiv katastrof i zdorovia (2021) [Global Insurance Index for Disaster and Health Risks]. *Insurance TOP*, no. 4(80) (electronic journal). Available at: <https://forinsurer.com/files/file00712.pdf> (accessed 05 April 2022).
3. Zhuravka F. O., Zhuravka O. S., Nebaba N. O. (2019) Problemni aspekty staloho rozvytku vitchyznianoho rynku strakhuvannia zhyttia v umovakh hlobalizatsii [Problematic aspects of sustainable development of the domestic life insurance market in the context of globalization]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 5, pp. 5–8.
4. Kozmenko S. M., Vasylieva T. A. *Strakhovyi i perestrakhovyi rynky v epokhu hlobalizatsii* [Insurance and reinsurance markets in the era of globalization]. Sumy: Universytetska knyha, pp. 388.
5. Nechyporuk L. V. (2014) *Ubezpechennia strakhovoho rynku yak vymoha finansovoi hlobalizatsii. Vektory rozvytku finansovoho potentsialu subiektiv hospodariuvannia* [Securing the insurance market as a requirement of financial globalization. Vectors of development of financial potential of business entities]. Kharkiv, pp. 90–103.
6. Plysa V. Y. *Problemy intehtatsii strakhovoho rynku Ukrainy u svitovyi strakhovyi prostir* [Problems of integration of the insurance market of Ukraine into the world insurance space]. Available at: <https://forinsurer.com/public/02/12/01/135> (accessed 28 March 2022).
7. Pro strakhuvannia (2021) [On insurance]. *Zakon Ukrainy, no. 1909-IX. Verkhovna Rada Ukrainy*. Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (accessed 07 April 2022).
8. *Statystyka strakhovoho rynku Ukrainy* [Statistics of the insurance market of Ukraine]. Available at: <https://forinsurer.com/stat> (accessed 05 April 2022).
9. SIGMA World insurance: the recovery gains pace (2021). Swiss Re, no. 3. Available at: <https://www.swissre.com/dam/jcr:ca792993-80ce-49d7-9e4f-7e298e399815/swiss-re-institute-sigma-3-2021-en.pdf>
10. SIGMA World insurance: the great pivot east continues (2019). Swiss Re, no. 3. Available at: https://www.swissre.com/dam/jcr:b8010432-3697-4a97-ad8b-6cb6c0aace33/sigma3_2019_en.pdf
11. SIGMA World insurance in 2017: solid, but mature life markets weigh on growth (2018). Swiss Re, no. 3. Available at: https://www.swissre.com/dam/jcr:a160725c-d746-4140-961b-ea0d206e9574/sigma3_2018_en.pdf

12. TOP-10 hlobalnykh ryzykiv dlia biznesu u 2022 rotsi (2021) [TOP – 10 global risks for business in 2022]. *Barometr ryzykiv Alianz. Insurance TOP*, no. 84(84). Available at: <https://forinsurer.com/files/file00718.pdf> (accessed 28 March 2022).

PROBLEMS AND PROSPECTS OF ADAPTATION AND INTEGRATION OF UKRAINE INTO THE GLOBAL INSURANCE AREA

Summary. The article substantiates the role and necessity of intensifying insurance relations in society at the national and international levels. Modern unprecedented risks and threats to civilization (natural, anthropogenic, environmental, etc.) facing humanity require the use of effective financial and economic tools to address potential threats in a timely manner. A study of many years of world experience shows that insurance is such a tool. The purpose of the article is to provide theoretical and methodological justification of the prospects of adaptation and integration of Ukraine into the global insurance space. The key arguments for the accelerated integration of the national insurance market into the global insurance system are presented. Possibilities and potential advantages of integration processes between national insurance markets of different countries are identified. An analysis of the changes' dynamics in accumulated insurance premiums (by classes "Life – insurance" and "Non – life insurance") among the TOP – 20 most developed countries in the world. The specificity of many national insurance markets is that the structure of insurance premiums is dominated by payments from long-term types of insurance, which are subsequently generated in the form of investments in the economies of different countries. The key indicators of Ukraine's insurance market development for 2016–2020 are reflected. The focus is on the most dangerous global risks threatening society in 2022. It is substantiated that in the postwar period there will be a need to strengthen and diversify insurance coverage for investment insurance and agricultural risks. Legislative innovations to the Law of Ukraine "On Insurance" have been specified, which will facilitate the adaptation of the national insurance market to the European and world insurance space. Author's proposals for the formation of a modern model of insurance relations in society, based on international experience. In particular, proposals were made related to the use of public-private partnerships, as well as increasing the social responsibility of stakeholders in the insurance market.

Key words: globalization, integration, risks, insurance, insurance market, participants of insurance process.